

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Пощиною число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надсланим» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Письма з Відня.

(Проект д-ра Фукса. — Міністер, др. Кіндінгер. — Становище «Союза» супроти правительства. — Внесене о Тянячкєвича в справі язиковій і німецька лівиця. — Робота «Союза» а «Дѣло». — Др. Окуневский послуж в Городенці — Німецька лівиця і її бажаня).

З Відня пишуть нам під днем 4-го грудня.

Здає ся, з огляду, що ніхто не вірить в успіх конференції провідників правиці і лівиці, як і єї 10-членного субкомітету, що нині збирає ся — виринув на верх новий проєкт устороненя чеської обструкції. Автором проєкту є президент посольської палати, др. Віктор Фукс. Др. Фукс подав приватно до відомости сей проєкт своїм ближшим політичним приятелям. А позаяк др. Фукс симпатизує і з рускими послами, та wraz з бар. Дінавлім щиро піддержує домаганя «Союза» на управильненє язикового питання в цілій Австрії, то ми дізнали ся скорше про сей проєкт, ніж австрійска праса.

Основа проєкту така. Др. Фукс хоче поставити позитивне внесене, на основі котрого посольска палата приступила би до вибору парламентарної язикової комісії, зложеної з 48 членів, котра то комісія в часі 6-недільнім мала би виробити основний державний язиковий закон. Засіданя державної ради продовжились би до різдвяних свят, а в тім часі по усуненю чеської обструкції поладнано би справу квоти, закон о переказаню сравних податків Угорщині, провізорію бюджетову (на 3 місяці) і справу контингенту рекрутів. Наколи би язикова комісія не була в силі до половини лютого упорати ся з язиковим законом, то на такий случай зобовязались би провідники всіх клубів правиці і лівиці, що они позволять правительству видати язикове розпорядженє на основі § 14., котре розпорядженє знесло би ческу урядо-

ву мову в чисто-чеських округах Чехії. Під конець грудня скликано би, як звичайно, краєві сойми для ухваленя провізорий бюджетових. В січні почались би опять засіданя парламенту, а на дневний порядок війшла би ціла угода з Угорщиною.

Се одна вість. Друга — непевна — дотикає скорого уступленя міністра справедливости, Кіндінгера. Сказано, що Кіндінгер сам вже зрозумів, що єго дальший побут в кабінеті став каменем преткновения для Чехів і Словинців, та що він рад би вернути в свій Суздаль — Триест — на давнє становище президента краєвого суду.

При першім читаню бюджетової провізорії мав в імені «Союза» промовляти пос. Барвіньський. Однакож позаяк пос. Барвіньський мусів виїхати на засіданє краєвої ради шкільної, то в імені «Союза» буде промовляти пос. Повше. Він виявить вотум недовіря теперішньому кабінетови, а «Союзани» будуть голосувати за бюджетовою провізорією яко державною конечністю.

Пос. Тянячкєвич звернув ся до «Союза» з просьбою, щоби членн «Союза» підписали єго внесене такої грясти: «Висока Палата зволить ухвалити: Взиває ся правительство, постаратись о се, щоби в сих областях Галичини і Буковини, де руский нарід жиє в збитій масі або в перевазі, руска мова стала урядовою у внутрі і на внї у всіх урядах та судах на основі закону». Чи «Союз» підпише се внесене? — не хочемо пересуджувати. Пос. Тянячкєвич думає, що по поставленю такого внесеня справа піде вже гладко, мимо того, що доси він не був в силі зібрати 15 підписів на сїм внесеню, чого домагає ся регулямін. Лівиця, з котрою ішли два наші т. зв. «независимі» послы солідарно, не зглянула ся на них в рішучій хвили. Пос. Тянячкєвич мусів звернутись до правиці, іменно до «Союза», про котрий то «Союз» він сам в віденських дописах до «Дѣла» нераз виражав ся з великим легковажанєм,

а політику Барвіньского і Вахнянина ұзнавав заєдно не ведучою до ціли. Ми не підозриваємо пос. Тянячкєвича о злу волю. Він рад би придбати рускому народови добра і прав. Але мусимо зазначити, що самим поставленєм згаданого внесеня руский нарід до своїх прав ще не прийде. Буде се солом'яний огонь, що готов дуже скоро потахнути, без всякого слїду. «Союз» дбає о рівноправність руского народа рівнож так само, як посол Тянячкєвич. Сей стілько разів «Дѣлом» оклеветаний «Союз» довів вже до того, що і парламентарна комісія правиці, і теперішня конференція провідників правиці і лівиці, і Чехи, і католицькі людовці, і др. Фукс (в своїм проєкті) — що всі ті чинники парламенту ұзнали вже потребу, взяти ся за переведенє національної рівноправности всіх австрійських народів, чого від 2½ року домагала ся правиця в звиснім своїм проєкті адреси до трону, осьміянім — ким? — опять віденським кореспондентом «Дѣла». Доси казано нам все: «Лиха, чи хибна ваша дорога політична, ви єсьте лише офіційною «кола», службою правительства, манекінами і т. д. Лучіть ся з лівицею, як получились з нею Тянячкєвич та Окуневский. Там спасене руского народа...» Ну, до тепер маємо принайменше се вдоволенє, що на правици більше прихильности найшли для руского народа Барвіньський та Вахнянин, чим «независимі» і «одинокі» правні заступники руского народу найшли сеї прихильности у лівиці. Лівиця ся відправила «независимих» з квітком в своїй зеленосвятній програмі, а тепер не хотїла підписати пос. Тянячкєвичови згаданого внесеня, що чейже не оскорбило би прав німецького народа. Замітне притім і те, що пос. Окуневский від доброго місяця проміняв парламент на Городенку і весь тягар «правного» заступства руского народа у Відни зложив на плечи пос. Тянячкєвича. Haec meminisse juvabit...

20

ГЕРГАРТ ГАУПТМАН.

Візник Геншель.

(Далі).

ФРАНЯ

вже у дверех, відвертає ся, злосно:
Знаєте, що іще лихі язики плетуть?

ГЕНШЛЕВА.

Нїщо не хочу знати, лише забирай ся. Стережи ся ти також, аби й ти не мусїла щось почути. Хто знає, як далеко ти зайшла з Зібенгаром. Ви будете знати се найліпше. Як би не се то вилетїли би ви вже яких двацять разів із вашою польською господаркою. Треба би лише знати Зібенгара.

ФРАНЯ.

Тьфу, тьфу, тьфу!

Відходить.

ГЕНШЛЕВА.

Сьміте!

Середні двері отворені на стежїр. Зібенгар йде з гори, кельнер Юрко із входу та стрічають ся в рамках две-

рий. Юрко приодягнений в віденський стрій: капелюх, паличка, довге пальто.

ЗІБЕНГАР.

Чого ви собі тут бажаєте?

ЮРКО.

Звинїть, але я маю діло до візника Геншля.

ЗІБЕНГАР.

Геншля нема дома. Ви чули се вже три рази, що у мойї хатї нема для вас місця. Як не зятимте собі сього на будуче, то скажу відсьвіжити вашу память; — жандармови, розуміте мене?

ЮРКО.

Пане Зібенгар, перепрашаю вас дуже, я не приходжу до вас. В вашій хатї мешкають люди. Не можете доказати міні нічого нечесного.

ЗІБЕНГАР.

Але як здибаю вас іще раз, то скажу вас парубкови викинути. Ну, вастосуйте ся з ласки своєї до сього.

Відходить.

ЮРКО

входить до кімнати та клеє.

Я можу, на се підждати. Побачимо, як воно буде. Я лише жду сього.

ГЕНШЛЕВА

зампикає сильно двері та поледво може запанувати над злістю Зібенгара.

Ми є тут іще також, най-но він лише спробує. Тут є наша кімната, не його, та хто приходить сюда до нас, то до нас приходить! Він не має тикати тут свого носа.

ЮРКО.

Підждемо ще. Се могло би його дорого коштувати. Заплатив би грубо, як би я його заскаржив. Він вже раз таки погано зловив ся з Альфонсом, що був тут якось два роки назад. Але зі мною вийде богато гірше: Трицять таларів за біль, то для мене за мало.

ГЕНШЛЕВА.

Та по перше він не має їх іще, той клятий нуждар. В цілім повіті сидить у всіх в кишені. Всюди має лише самі довги. Як довше так потриває, то всьо скінчить ся. Сам вилетить із сеї хати, відки хоче викидати иньших.

ЮРКО

скинув пальто, повісив капелюх та вибирає перця зі сурдута та штанив.

Та вже-ж. Се не є вже більше тайною. Вже всі говорять про се в коршмі. Ніхто не має ми-

Дововняючи письмо, подаю до вашої відомості, що субкомітет з 10-ти відпоручників зійшовся нині (4-го грудня) в часі засідання і не ухваливши нічого позитивного постановив зійти ще раз завтра (5-го грудня) о 2. годині з полудня на те, щоби взяти під розвагу висше згаданий проєкт Фукса. Вечером збереся повна конференція провідників правниці і лівниці. N. fr. Presse, подаючи вже нині проєкт д-ра Фукса до відомості, каже що лівниці відкине і сей проєкт. Зовсім консеквентно! Лівниці чейже не залежить на парламенті, ані на угоді, ані на так званих державних конечностях. Она хоче теперішній status quo удержати як найдовше, скріпити в безпарламентарнім часі елемент німецький у всіх краях альпейських і судетських, з'організуватись в користь німецького елемента, а державні конечности переведе за парламент саме-ж правительству цісарськими розпорядженнями. Лівниці не допустить до ніякої акції примирення. Она завела ся в своїх надіях на розбите правниці і тому змагає до безпарламентарного абсолютизму.

В сій хвили збирають ся парламентарні комісії всіх клубів правниці, щоби в виду безуспішности конференції застановити ся над політичною ситуацією. Здає ся, що в найблизших днях рішиться в Австрії велике питання безпарламентаризму. Німці раді би вже нині погребати цілу конституцію і завернути до часів Баха та Метерніха. Не маючи в парламенті більшости, а втративши надію на союз з Поляками та католицькими людовцями — Німці змагають до централістично-німецько-ліберального абсолютизму. Was nuetzen mir die Gewaesser, wenn sie nicht gebrannt sind. Пощо Німцям конституції, коли ся конституція не дає їм верховодства в Австрії?

3 Державної Ради.

На вчерашнім засіданні промовив вчора яко перший бесідник Молодочех, пос. Уджаль. Говорив три години, з початку по чеськи, пізніше по німецьки. Сторонництво его знає, що тепер настав час беззаконня і нечестности. Всі теперішні правительства обходили ся по мачошиному з Славянами, а спеціально з Чехами. Все те, що мають Чехи, завдячують лише своїй власній силі і праці.

Пос. Функе заявив в імені всіх сторонниць німецької лівниці, що ті сторонництва в теперішнім стадіумі не хотять вдавати ся в довшу дискусію над бюджетовою провізорією, бо залежить їм на скорім поладнаю сеї справи, проте відкладають дискусію над деякими подробицями сего предложенія до иньшої хвилі.

Пос. Грос вносить замкнене дискусії.

Віцепрезидент, Лупул, дзвонить, а з лівниці кличуть: Голосувати! Голосувати! Посли з правниці сходять ся до салі. При голосованні відкинено внесене Гроса 104 голосами против 95. Чехи оплескують результат голосованья. Катрайн дорікає Полякам, що зломали умову, голосуючи против замкненя дискусії. На се дістав Катрайн відповідь, що Поляки зобовязали ся голосувати за замкненем дискусії, сли внесене виїде з правниці, а Грос до правниці не належить.

Пос. Скаля (Молодочех) жалить ся, що доси не внесено всіх бюджетових предложень. На Мораві панують Німці над Славянами, хоть становлять лише четверту часть людности. Армія не є німецька, лише австрійська, тому повинно дозволено бути войкам-резервістам зголошувати ся в їх рідній мові. Як довго Чехам не буде признана справедливість, так довго не дадуть они попертя правительству в найважнійших справах, навіть таких, що є державною конечністю. (Оплески у Молодочехів).

Наради перервано, почім пос. Шварц (Молодочех) мотивував своє внесене в справі мальтретованя дїтїй. Охорона малолїтних є в Австрії найгірша. Треба основувати притулки для дїтїй і дати на се відповідні фонди. (Оплески у Молодочехів).

Пос. Менгер вносить, щоби внесене Шварца переказати без дискусії правничій комісії. Внесене ухвалено одноголосно. Найблизше засіданє нині. При кінці засідання виїє пос. Стапінський інтерпеляцію в справі виборів до рад повітових в Галичині.

Бюджетова комісія австрійської делегації зїбрала ся вчора вечером на нараду над бюджетом міністерства заграничних справ. Референт п. Думба звернув увагу на звичай, після котрого міністер заграничних справ не потребує повтаряти свого викладу про заграничну політику, коли потвердить, що виголошений в угорській комісії, а в урядовій Wiener Ztg. оголошений виклад є автентичний. Скоро гр. Голуховський се потвердив, приступлено зараз до генеральної дебати над бюджетом. П. Крамарж заявив, що его сторонництво не тільки у внутрішній але і в заграничній політиці, особливо в справі політики сербської не є вдоволене з поведеня правительства. До тридержавного союзу Чехи не прикладають давної ваги; приносять він користь, але не вам, тільки Німеччині. Що до Сербії, то тяжко зрозуміти, як на нашій границі можна було так прогрішити ся против справедливости і людекости; можливе се було лише тогди, що австрійсько-угорське правительство не сповнило свого обовязку. Одиною свїтлою точкою в заграничних справах була конференція в Газі. Бесідник похваляє, що Австрія так радо поперла гадку, порушену царем. Вкінці

заявив бесідник, що не може голосувати за бюджетом.

По промовах кількох еще членів комісії відповів гр. Голуховський на пороблені ему п. Крамаржем заміти. Спільне правительство не мішало ся до внутрішньої політики і заслугоє за се скорійше на похвалу ніж на догану. Міністер упевняє п. Крамаржа, що горячо бажає, щоби оба народи, заселяючі чеський край, жили в спокою і згоді, і надіє ся, що таки незадовго поправиться той стан річи, котрий лише шкоду приносить монархії. Тридержавний союз є підставою австрійсько-угорської монархії, але не значить се, щоби мало ся занедбувати добрі зносини з иньшими державами. Хибна є гадка, мов то австрійсько-угорська монархія не має значіння на балканському півострові; австрійська торгівля з Румунією, Сербією і Болгарією стоїть дуже високо і все дальше розвиває ся. Хибна також гадка, мов то Мілян остає під особливою опікою Австро-Угорщини. Чи він хоче жити в Сербії чи по-за Сербією, — се нас нічого не обходить і до сего австрійсько-угорське правительство не мішає ся. Так само не може оно мішати ся в справу судових засудів в Сербії.

Вкінці по відповіді гр. Голуховського комісія висказала ему на внесене референта Думби своє довірє.

НОВИНКИ.

— Наших П. Т. Передплатників просимо о вирівнанє рахунків. Ми зневолені оплачувати все готівкою, тому не можемо на будуче нікому уділяти кредиту. Хто з наших передплатників не вирівнає в найблизшій часі залеглостей, тому перестанемо висилати часопись. Ми не думаємо деморалізувати рускої Публіки, що привикнувши до неточного плаченя за часописи, забажає опісля, щоби їй всі рускі видавництва присилано даром.

— Преосвященний Єпископ, о. Андрей Шептицький повернув вже з Риму і обняв управу своєї єпархії.

— Справозданє з загального збору «Клубу Русинів» подамо для браку місця в завтрішнім числі.

— На похорони Смольки прислала між иньшими кондольційну телеграму для родини кабинетна канцелярія в імені цісаря на руки намістника, гр. Пінівського. Рада міста Львова зложить на домовині срібний вінець, а президент міста промовить на двиятари. Молодочеський клуб вислав рівнож депутацію, а один з єї членів буде промовляти над гробом. З Відня прислали кондольційні телеграми в імені руских послів пос. Барвінський, а в імені християнсько-славянського клубу пос. Вахнянин. Похорон буде йти улицями: Третого Мая, Ягайлонською, Кароля Людвіка, пл. Маряцкою, Галицкою, Бернардинською, ул. Пекарською. В часі похоронів будуть склепи замкнені, а всі ліхтарні, обвиті чорною крепою, будуть засьвічені.

— Президент міста Львова, др. Малаховський зложив вчора присягу в руки намістника, почім

лости над ним, всі його ненавидять. Мій теперішній пан не може його знести. Як лише почує його імя, вже казиться.

Виймає з кишені зеркальце та гребінець і причісуєть ся.

Бог знає, каже все; той Зібенгар, то собі добра штука.

ГЕНШЛЕВА.

Вірю, вірю, має рацію.

ЮРКО.

Ну, скажи-но Ганю, мавш що теплого?

ГЕНШЛЕВА.

Чому-ж ти не прийшов вчора у вечері?

ЮРКО.

Що-ж? Ти гадаєш, що я можу вийти собі кожної днини? Я намучив ся нині досить, заки вирвав ся. Вчора трівало до третьої в ночі.

ГЕНШЛЕВА.

Що такого?

ЮРКО.

Засіданє вогневої сторожі. Купили собі нову сикавку і хотіли як найшвидше посвятити її. Як-раз вчора відбули перше засіданє.

ГЕНШЛЕВА.

Вони коби лише мали яку покривку до питя. А я сиділа тут сама та ждала до пізної ночі. Раз — не знаю, що се могло бути! Птах мусів вдарити собою до вікна — а я думала, що се ти — йду до вікна, відчинюю його. По-

тім то я була така скажена, що не могла вснути до півночі.

Бе легко долонню об стіл.

Не знаю чому, але я все іще чогось лиха.

ЮРКО.

Ет, що! Пощо нам псувати собі гумор.

Обіймає її.

Се-ж нерозумно! Пощо? Нащо?

ГЕНШЛЕВА

вмикаєть ся йому.

Ох, так! То правда! Не знаю, що се є, що чоловікови всьо мусить йти на повперек. Цілий тиждень сидить Геншель дома, а як забере ся вже раз на хвилину, то чоловік мусить так згайнувати час.

ЮРКО.

Ну, але ми маємо нині досить часу. Він верне назад аж в понеділок, бачить ся.

ГЕНШЛЕВА.

Хто знає, чи се правда?

ЮРКО.

Чому се не мала би бути правда, то я хйба не знаю?

ГЕНШЛЕВА.

Що той чоловік мусить тепер сидіти дома! Давнійше й половини не було так зле. Він був цілими тижнями в дорозі, нині нарікає, кат зна' як, коли мусить лише одну ніч спати поза хатою. А коли скаже, що забавить три дні, то

приїде найдалі вже другого дня домів. Ну, чувш? Міні бачить ся, що вони вже й є. Хто-ж иньший тріскав би так з батога на обори.

ЮРКО

слухає, потім пригноблений.

Чорти би його взяли! Кляте тріскає з батога! Чоловік ледви чи погрів ся троха. То я, бачить ся, знова буду мусів забирати ся, що? Я думав собі справді, що буде інакше.

Загортає плащ та бере капелюх у руки.

ГЕНШЛЕВА

вириває йому капелюх з руки.

Тут лишеш ся, пощо мавш забирати ся? Кого то я маю боятися, може Геншля? Він мусить стояти на двох лабах перед мною. А се міні подобало би ся. Коби ти був вчора прийшов, я казала тобі. Ніхто не перешкодив би нам, ані Геншель, ані Зібенгар. Нині чорти показали ся.

Входить гандляр коний Вальтер; гожий, стрункий мушца, коло сорока літ. В башляковій шапці, козушку, мисливих панчохах та високих чоботах; рукавички висять на шнурку.

ВАЛЬТЕР.

Геншлева, твій чоловік є на дворі на обори. Добрий вечір! Я лише тут швидко прийшов сказати тобі добрий вечір. Потім мушу знова зараз на коня. Красні купили ми Брабати. Він привіз також щось.

(Далі буде).

др. Малаховський відобрав присягу від І. віцепрезидента міста, п. Міхальського.

— **Памятки по Шевченку.** Д. С. Лазаревський у Сибірській губ. пропонує, чи не захоче хто з Українців купити у него такі речі Т. Г. Шевченка: 1) Портрет Ш—ка, до пояса, в кожусі та в смушевій шапці, мальований (р. 1860) самим поетом. Перший такий портрет купила вел. кн. Єлена Павловна; коштує 400 рублів. 2) Медальон з двох платинових монет, в золотій оправі, з фотографією поета та з жмутком его волосся, коштує 100 рублів. 3) Автограф оповідання «Старая погудка на новий ладъ»; се перша частина оповідання, що надруковане під назвою «Прогулка съ удовольствіемъ и не безъ морали». Оповідане написане на тонких листових папері, оправленім у сапан; коштує 40 рублів. 4) Подорожний альбом Ш—ка з 14 пейзажів, тушю та пером; коштує 75 рублів. 5) Дві сені: а) Кіргізка гріє спину коло огню, б) Кіргізка меле на жорнах; коштують 60 рублів. 6) Сім сеней, «Походження блуднаго сына», коштують 300 рублів. 7) Папери, що відносять ся до Ш—ка (черновики его листів, списки річий, що липили ся після его смерти, рахунки его похоронів та ин.) і поетова хусточка до носа, коштують 25 рублів. Властитель річий, як видно, робить собі добру комерцію з пошанованя до памяти поета.

— **Рос. св'ятійший Синод і українська мова.** Як звісно, в Росії не вільно видавати на українській мові ані святого писма, ані проповідий, ані житий св'ятих, ані взагалі нічого, що повинно переходити духовну цензуру. Дехто в Росії думає, що св. Синод принципіально вважає неможливим допускання української мови до церковного і загалом релігійного навчання і письменства, хоча допускає туди найрізноманітніші фінські, татарські і алтайські діалекти. Що се думка невірна, про се свідчить офіційний документ, який друкує ся на чолі кожного номеру американської газети «Св'яте». У нас під руками є ч. 5-те тої газети з 17 (25) цвітня 1899 р., а в ній на початку стоїть: «Увага. Издавать газету «Св'яте» на малорускомъ нарѣчїи разрѣшено Указомъ Святѣйшаго Правительствующаго Всероссийскаго Синода за № 6570, каковий Указъ данъ на имя Преосвященнѣйшаго Николая, епископа Алеутскаго». Значить, і в Росії не Синод треба вважати перепорою в уживанню української мови в церковнім навчанню, а тих пастирів, котрі не відчувають так живо потреби такого навчання, як відчуває єї очевидно пресоув. Николай Алеутский.

— **Переклади з укр. творів.** Німецький двотижневник «Die Gesellschaft» надрукував у випуску за жовтень нарпе Василя Стефаника «Лист», друкований первісно в черновецькій «Праці», п. н. Ein Brief. Den politisch-Verurtheilten zum Weihnachtsabend. Aus dem Kleinnrussischen von Wassil Stefanuk. Перекладчик не підписаний. Переклад гарний. В примітці каже редакція про д. Ст. таке: «Ніхто з сучасних українських письменників не знає так українського селянина, як Василь Стефаник. Він правдивий хкопский поет і ледви дасть ся знайти між его сучасниками щось більше українське, як настрої та герої тих невеличких нарисів. Автор, син вельми заможного українського селянина, є молодим лікарем, що майже все перебуває між своїми людьми, знає їх і розуміє наскрізь, вистудійовує їх і любить. Невеличка збірка его новелъ появилась ся 1897 р. а швидко появить ся друга, більша, в Чернівцях».

Польський тижневник, львівський «Monit.» надрукував у ч. 23. за сей рік у фейлетоні перекладом поезії в прозі О. Кобилянської «Рожи» і «Акорди», друковані в Л. Н. Вистнику, 1898, кн. VI. Польський місячник суспільно літературний, що виходить у Кракові «Krytyka» подав в річ. I, зошит VII, за жовтень 1899 в перекладі І. С. нарпе Василя Стефаника: «Сама самітька» («Сама samotność»).

— **Сьмілива крадіж.** В торгівлі д. Кароля Балабана при Галицькій улиці у Львові, замічено від довшого часу ріжні крадіжкі. Перед кількома днями щезла більша готівка з каси, а товари пропадали день-у-день в меншій або більшій скількості. Вчора лише викрито слід злодів. Замічено, що в північці у однім місці цегли не тримають ся добре. Коли їх розібрано, що за ними є великий лъох до каналу, що веде Валовою улицею на Маріянку площу. Сею дорогою діставали ся злодії до торгівлі Балабана, а що було їх кількох і що ся річ була добре і розумно обдуманна, свідчив про се згаданий лъох. Коли злодії хотіли дістати ся до него, мусіли заходити від засклепеної Полтви при ул. Фредра і потім переходили велику дорогу. Се є також причиною, чому виносили малу лиш скількість товарі, аби єї легше перенести каналами. Злодів не викрито досі.

— **В Станиславові** розпочало ся цікава розправа проти Нути Мармороса з Яблонці о убийство християнської дівчини, Євдохи Адамчук. Євдоха служила у Марморосів. Нута звів її і бояв ся наслідків своего діла. Бояв ся плачєня аліментації і сорому, якого зажив би через зносини з християнкою. Тому в ночі 10. падолиста с. р. зранив її смертельно стрілом з

револьверу. Дитина, що прийшла на св'іт перед її смертю умерла у кілька хвилин по уродженню. Слідство виказало, що убийником був Нута Марморос. До розправи, яка потриває кілька днів, покликано коло 30 свідків.

— **Два самоубийства.** З Перемишля доносять, що в посліднім тижни відобрало собі жите двох жовнів. Перший, фрайтер від санітетів пав жертвою дому розпусти, що містив ся в голелю «Геєг», уміщеним напроти шпиталю і кошар 9. полку. В тій спелюнці відбували ся що дня оргії, що кінчили ся бійкою на кулаки і багнети. Несчастий, про якого говоримо, був засуджений за одну бійку на 21 день вязниці. Кару ту взяв собі так до серця, що застрілив ся. Другим самоубийником був «Zugsführer» 9. полку. Причиною самоубийства була любов. Він любив ся в дочці завідателя цвинтаря. Батько улюбленої не хотів дозволити на ту звязь, а коли залюблений вояк мимо сего удержував зносини з его дочкою, мав его батько чинно зневажити. Сего самого дня відобрав собі зневажений жите.

— **Утеча посла.** Ми згадували вже про сензаційний процес в Медиолані, в котрім обвинено посла з Палермо о убийство. Тепер доносять, що пос. Паліцоля утік з міста, нїм власти веліли его увязнити. Ослонений посольською нетикальністю, заки палата послів дала дозвіл на его увязненє, скористав Паліцоля зі случайности щоби уйти рук справедливости. Сензаційна та справа не перестав займати горячково публичної опінії в Італії. Як догадують ся дневники, пос. Паліцоля має бути провідником банди розбійників, званої «Маллфі».

— **Приятелі.** В Баку відбула ся карна розправа против Грігоріянца, що підохочений застрілив своего приятеля Зурабова. Грігоріянтів ся взаїмною молоденької і гарної Вірменки і бажав з нею повінчати ся. Звірив ся з тим перед Зурабовом, що співчує ему на позір, але поза плечима збаламутив ему суджену, пошираний єї родичами, бо був чоловіком дуже богатим. Дізнавши ся про все, коли вже було за пізно звернути справу в иншу сторону і стрінувши Зурабова в реставрації, Грігоріянтц по гірких докорах, положив трупом своего приятеля і соперника. Суд видав дуже лагідний приговор, бо за судив Грігоріянца лише на три роки вязниці.

— **Еміграція на Сибір.** Еміграція рілничої людности на Сибір росте щорічно, хоть там забракло вже вільних ґрунтів. В протягу перших шести місяців сего року число переселенців, що прямували під Челябінськ, дійшло до 165 тисяч, коли в тім самім часі минулого року доходило оно лише до 130 тисяч. Причинив ся до сего в значній мірі сегорічний голод в губерніях: оренбурекій, казанській, самарській і пньших. Видно однак, що і на Сибірі не веде ся найліпше переселенцям, бо багато їх вертає. В протягу перших шести місяців с. р. вернуло з Сибірі 4877 родин, що числили разом 38.268 осіб. З числа 27.526 сіелянців, делегованих громадами, або групами на Сибір, в ціли випуцканя нових місць, 20.904 вернуло з непотішними вістями. Мимо, що від року 1896 справою переселєня кермує окремиї відділ і урядники, делеговані ним на місце, поворот не устает, причім повергаючи не мають вже ані господарства, ані гроший. Після гадки St. Petersburg Zeitung, причина лежить в трудности винайденя ґрунтів що відповідали би желаням і потребам емігрантів. Велика часть Сибіру богата в болота, десь-не-десь можна найти пояс чорної землі, відповідної до управи, але покритої лісом. Низше такого пояса лежать стени з дуже зимним підсоном. Є се найліпша часть Сибірі, котру вже цілком залоднено з виймкою степів. В виду сего Сибір годі вважати пригожим місцем для переселєня.

— **Як глибоко може чоловік дістати ся під землю?** Хоч температура землі побільшуєт ся так сильно в стосунку до глибини, що побут, а тим більше праця в дуже глибоких копальнях є майже унеможливлені, то однак в найновіших часах заручували інженери гірники, що вайшли би ся способи експлоатації хочби не знати яких глибоких копальнєв, коли покажуть ся лише користними. Може найглибші копальні має полуднева Африка. Деякі шибі мають 4.000 стіп глибини і додумувано ся, що не можна спустити ся глибоше як 5.000 стіп. Тепер однак англійський «Edgineer» подає вістку, що спущено ся вже до глибини 6.000 стіп. Аби уможливити вивіз з тих пропастих, збудовано окремі машини до підношеня ливв, що навивають і розвиваютьч в протязі 1½ хвилини ливву майже 2.000 м. довгу. Трансвальські гірники є однак з сього еще невдоволені, а на останніх зборах полуднево африканських інженерів поставлено внесене, аби старати ся про розширенє копальнєв золота до 10.000 стіп а потім до 12.000. По за сею границею починаєт ся неможлива температура. Ся глибинь рівнаєт ся висоті найвищих шпилів Альп. До шибу, глибокого 10.000 стіп, треба би доставляти 140.000 m³ повітря на хвилину, аби уможливити диханє у такій глублині.

— **Розвії телефону** є найбільший в Сполуче-

них Державах. Є там в ужитю коло 900.000 апаратів. Далі йде Німеччина з 140.000, Англія з 75.000, Швеція з 50.000, Франція з 35.000, Швайцарія з 30.000, Австрія з 20.000, Росія з 18.000, Норвегія з 16.000, Данія з 15.000, Італія з 14.000, Голандія 12.000, Бельгія з 10.000, Ірландія з 6.000, Японія з 3.500, Куба з 2.500, Австралія з 2.000, Східні Індії з 2.000, Румунія 400, Болгарія 300, Туніс 300.

Посмертна оповістка.

О. Іван Марак, завідатеаь парохії в Білій під Чортковом, умер дня 2. грудня в 36 році жита, а 7 св'ященства. В. с. п!

Текля Еліасевич жінка заступника начальника огневої сторожі у Львові, упокоїла ся вчєра в 51 році жита. В. і. п!

Наука, штука, література.

«Літературно-Науковий Вістник» книжка XII, за грудень 1899 р., річник II, том VIII поміщує: Сікутор. З дорожніх заміток О. Я. Кониського. — Маруся Богуславка. Поема П. А. Куліша, пісні V—VII. — Двічі охрещена, повість з часів кріпацтва Д. Ів. Грушка XV—XX. — Наш альбом: Одарка Романова, Юда. Із поезій Наталки К. I—II. Із поезій Уляни Кравченко I—III. Із поезій Миколи, ч. I—III. — Легенди і малюнки: 4. Богдан Ленкий, Цвіт щастя. 5. Михайло Яцків, Затровна шпилька. 6. Маруся Н. На Україні. Із споминів української селянки. — Із поеми «Бар-Кохба» Яр. Врхліцкого: VI. Тур-Сімон. — Із дрібних оповідань Альфонса Доде: 8. Смерть Дофена. 9. Підпрефект серед природи. 10. Легенда про чоловіка з золотим мозком. 11. Діловодчик. 12. Потравка з сиром. — Із оповідань Габрієля д'Аннунціо: I. Св'ятий Панталєон. II. Герой. — Із ескізів Жана Рішпена: I. Чоловік з дивними очима. II. Паяц, рідвяне оповіданє. — Із поезій Едґарда По, переклав П. Грабовський. — Микола Гулак. Посмертні згадки М. Грушевського. — Новини нашої літератури: Оборона Буші, історична драма М. Старицького. Нап. Ст. Томашівський. — Із чужих літератур: Нова чеська література і єї розвії. Ярослав Врхліцкий, его жите і творчість. Бар-Кохба. Нап. Ів. Франко. — Едґард Аллен По. В десяти роковини смерти поета. Біографічний нарис Е. П. Еванса. — В справі збираня народних легенд. — Хроніка і бібліографія.

Телеґрами.

Відень, 6. грудня. Вчєра відбули ся дальші наради в справі переговорів між Чехами а Німцями. Переговори можна вважати розбитими. Пропозицію д-ра Фукса (гляди: вступна статія) відкинено. На вчєрашнім засіданю субкомітету поставив пос. Білінський нову пропозицію, дияметральну противну від поставленої ним перед кількома днями, бо коли вперед обставав за внесенєм введеня чєскої мови яко урядової в чисто чєских округах, то вчєра вніс, що Чехам має бути данє прирєченє введеня урядової мови в чєских округах, під услівєм, що Чехи зобов'язуть ся в чєским соїмі уділити Німцям певних і то досить значних концесій, що-до національних курій і обмеженя чисто німецьких округів. Пропозицію Білінського Чехи відкинули. З причини так противних і змінчивих пропозицій Білінського угодова акція стратила багато на повазі. З многих сторін чути, що найвідповіднішим кроком правительства було би скорє предложєнє язикового закона в палаті. — Вчєра відбуло ся засіданє комісії для ревізії §. 14. Більшостию 20 голосів против 12 рішено вичєркненє §. 14. Здержали ся від голосованя антисєміти і часть чєских фєвдалів. За вичєркненєм голосували Чехи, часть фєвдалів, німецькі націоналі і ліберали. Против вичєркненя голосували: Польки, католицьке німецьке сторонництво і німецьке центрум. Реферат жертвовано безуспішно по черзі: Функому, Перґельтови і Руссови. Остаточно прийняв его Кайзер.

Надісланє.

Руґау. Відомої переписки не можна було помістити. Устєно оправдаюєсь. Прошу не забути на данє слово.

